

หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบสุขภาพ

ปรัชญาของระบบสุขภาพ

ระบบสุขภาพ หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยมีขอบเขตและความหมายที่กว้างขวางเกี่ยวข้องกับเหตุและปัจจัยต่างๆ ที่มีผลเกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพมากมายหลายด้าน ทั้งปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านระบบบริการสุขภาพ

ระบบสุขภาพเป็นระบบที่เอื้อต่อการสร้างสุขภาพตามความหมายที่กว้าง สุขภาพคือ สุขภาวะที่สมบูรณ์และเชื่อมโยงกัน เป็นองค์รวมอย่างสมดุลทั้งมิติทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญา สุขภาพมิได้หมายถึงเฉพาะความไม่พิการและความไม่มีโรคเท่านั้น

ปรัชญาของระบบสุขภาพ

แนวคิดในการปรับปรุงพัฒนาระบบสุขภาพของประเทศไทยมีพื้นฐานจากการคิดเชิงระบบ กล่าวคือ เป็นการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้น เป็นตอน ครอบคลุมปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน และมีการออกแบบ โครงสร้างของระบบให้แต่ละส่วนมีบทบาทหน้าที่ที่ถูกต้องเหมาะสม และมีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ อย่างเชื่อมโยง สอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวจึงได้กำหนดปรัชญา เจตนารมณ์ และแนวคิดสำคัญของระบบสุขภาพของประเทศไทยไว้ดังนี้

1. สุขภาพคือ สุขภาวะที่สมบูรณ์และเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุลทั้งมิติทางกาย ทางจิต ทางสังคมและทางปัญญา สุขภาพมิได้หมายถึงเฉพาะความไม่พิการและการไม่มีโรคเท่านั้น
2. การมีสุขภาพที่ดีจึงถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิตและสังคม สุขภาพดีจึงควรเป็นทั้งอุดมการณ์และเป็นหลักประกันความมั่นคงของชาติ
3. สุขภาพดีต้องเป็นไปเพื่อคนทั้งมวล และคนทั้งมวลต้องร่วมสร้างสุขภาพที่ดี
4. หลักการสร้างสุขภาพควรเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพบุคคล ชุมชน และสภาพแวดล้อม
5. การปฏิรูประบบสุขภาพคือ การร่วมสร้างระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ของสังคมไทยที่เป็นธรรมและตรวจสอบ ได้ สอดคล้องกับภูมิปัญญาและวิถีชีวิต บนพื้นฐานการพึ่งตนเอง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบสุขภาพ

การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบสุขภาพช่วยให้การปฏิรูปของระบบสุขภาพของประเทศไทยมีเป้าหมาย ทิศทางการปรับเปลี่ยนระบบสุขภาพที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และกระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถนำเอาแนวคิดการปฏิรูปการปฏิรูประบบสุขภาพไปประยุกต์ปรับใช้ในการสร้างสรรค์สร้างระบบสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ควรมีพื้นฐานความคิดของการเคารพในสิทธิพลเมือง โดยมีแนวคิดสำคัญในการจัดบริการสุขภาพให้แก่ประชาชนที่ต้องมิใช่การสงเคราะห์ แต่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐมีหน้าที่จัดให้มีการบริการสุขภาพที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ทัวถึง เป็นธรรม ได้มาตรฐาน มีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจ โดยเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล รวมทั้งให้ความสำคัญกับการดูแลข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคลให้เป็นความลับส่วนบุคคล และมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจน

เป้าหมายของระบบสุขภาพคือ ผลลัพธ์ที่มุ่งหวังต้องการให้บรรลุจากการพัฒนาระบบสุขภาพ ซึ่งเกิดขึ้นจากการจัดวางโครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ระบบย่อยต่างๆ รวมทั้งการจัดการปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพให้มีความถูกต้องเหมาะสม มีความสมบูรณ์ ครอบคลุม ครบถ้วน โดยมีนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพและนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ ซึ่งมี

กระบวนการกำหนดและผลักดันนโยบายแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพอย่างกว้างขวาง มีการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และภาคีเครือข่ายสุขภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง นโยบาย ยุทธศาสตร์ การพัฒนาสุขภาพของประเทศ เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 13 ให้มีคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ มีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ เพื่อให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนผลักดันนโยบายแบบมีส่วนร่วม และบรรลุตามเป้าหมายของระบบสุขภาพที่พึงประสงค์

องค์ประกอบของระบบสุขภาพ

1. ส่วนของการจัดสรรทรัพยากร ทรัพยากรที่จัดสรรที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สามารถให้บริการประชาชนได้ ประกอบด้วย

- บุคลากรสาธารณสุข
- สิ่งอำนวยความสะดวกทางสาธารณสุข
- เวชภัณฑ์และเครื่องมือหรืออุปกรณ์
- องค์ความรู้ด้านสาธารณสุข

2. การจัดการของโครงการ (Organization of Program) ระบบสาธารณสุขแห่งชาติจะต้องอยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มต่างๆ ในสังคม ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น

- กระทรวงสาธารณสุข
- หน่วยงานด้านสาธารณสุขในกระทรวงอื่น ๆ
- องค์กรอาสาสมัคร
- รัฐวิสาหกิจ
- ตลาดเอกชน

3. การสนับสนุนด้านเศรษฐกิจ (Economic Support) ระบบสาธารณสุขแห่งชาติจะต้องอาศัยการสนับสนุนทางด้านการงบประมาณจาก

- ภาษีเงินได้
- การประกันสังคม
- ประกันแบบสมัครใจ
- การบริจาคเพื่อการกุศล
- จากบุคคลและครอบครัว
- การสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ

4. การบริหารจัดการ (Management) ซึ่งประกอบด้วยหลายๆ กระบวนการ เช่น

- การวางแผน
- การบริหาร
- การสร้างกฎระเบียบ
- การออกกฎหมาย

5. การให้บริการสาธารณสุข (Delivery of Health Services) แบ่งออกได้เป็นหลายวิธี เช่น แบ่งตามลักษณะทางชีวภาพ

- การป้องกัน

- การรักษาโรค
- การส่งเสริมสุขภาพ
- การฟื้นฟูสุขภาพ

หรือแบ่งตามลักษณะโครงสร้างขององค์กรสาธารณสุข หรือระดับของการให้บริการ เช่น

- การบริการขั้นพื้นฐานหรือปฐมภูมิ
- การบริการขั้นทุติยภูมิ
- การบริการขั้นตติยภูมิ
- การบริการเฉพาะโรค

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 หมวด 5 มาตรา 46 ระบุให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คตส.) จัดทำธรรมนูญว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และการดำเนินงานด้านสุขภาพของประเทศ และทบวทวธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติอย่างน้อยทุก 5 ปี

องค์ประกอบที่สำคัญ หรือระบบย่อยของระบบสุขภาพควรมีความครอบคลุม ครอบคลุมในมิติที่กว้างสัมพันธ์เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับปัจจัยกำหนด สุขภาพในทุกด้าน ได้แก่การสร้างหลักประกันสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ บริการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และการแพทย์ทางเลือก การคุ้มครองผู้บริโภค การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสุขภาพ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ การผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข และการเงินการคลังสุขภาพ

ระบบบริการสุขภาพ

แนวคิดสำคัญของระบบบริการสุขภาพ โครงสร้างของระบบบริการสุขภาพควรมีการออกแบบให้มีความเหมาะสม สอดคล้อง และสามารถตอบสนองต่อความจำเป็น ความต้องการทางด้านสุขภาพ รวมทั้งเป็นระบบบริการสุขภาพที่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดสรรและการบริหารทรัพยากรสาธารณสุขอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ควรคำนึงถึงบริบท สภาพแวดล้อมของระบบสุขภาพ เช่น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นต้น รวมทั้งควรมีการบริหารความเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม เพื่อให้ความเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นไปอย่างราบรื่น เกิดความยอมรับ เห็นพ้องต้องกันกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทำให้เป็นความเปลี่ยนแปลงที่มีความยั่งยืน

แนวคิดของการส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ คือ กวบนการซึ่งทำให้ประชาชน สามารถเพิ่มการควบคุมหรือจัดการสุขภาพของตน และทำให้สุขภาพดีขึ้น โดยการบรรลุถึงสุขสภาวะ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคมได้ ปัจเจกชน หรือกลุ่มบุคคลจะต้องพอใจในสิ่งที่ตนปรารถนา และสามารถที่จะปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น สุขภาพจึงมีมิติทั้งส่วนที่เป็นทรัพยากรส่วนบุคคลและของสังคม และเป็นความสามารถทางกายภาพ การส่งเสริมสุขภาพจึงไม่ใช่ความรับผิดชอบ แต่เฉพาะของภาคสุขภาพเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมตั้งแต่ลีลาชีวิตส่วนบุคคล อันเปี่ยมด้วยสุขภาพไปจนถึงความยุติธรรมอีกด้วย ทั้งนี้มีกลยุทธ์ในการส่งเสริมสุขภาพ 5 ประการดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร และให้การศึกษาแก่สาธารณะ
2. การชี้นำสาธารณะ
3. การตลาดทางสังคม ใช้แนวคิดทางการตลาดมาประยุกต์กิจกรรมรณรงค์ในด้านต่างๆ ทางสังคม
4. การช่วยให้มีความสามารถ ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน มีส่วนร่วมในการสร้างสุขภาพด้วยตนเอง
5. การใกล้เคียงประสาน เช่น ออกกฎหมายลดทอนบรรเทาควบคุมปัจจัยลบ ผลเสียต่อสุขภาพ กฎหมายควบคุมบริโภคยาสูบ

สำหรับวิธีการในการส่งเสริมสุขภาพประกอบด้วย

1. การสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ
2. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ
3. การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน
4. การปรับเปลี่ยนการให้บริการสุขภาพ
5. การพัฒนานักส่งเสริมสุขภาพ

แนวคิดของการป้องกันและควบคุมโรค

การเกิดโรคมียปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 อย่าง ได้แก่

1. สิ่งที่ทำให้เกิดโรค (Agent) มีทั้งปัจจัยทางกายภาพ เคมี สรีรวิทยา ทางจิต ทางพันธุกรรม ทางอาหารและพวกเชื้อโรค
2. คน หรือชุมชน (Host) มีปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคได้แตกต่างกัน มีทั้งปัจจัยทางชีวภาพและปัจจัยทางพฤติกรรม
3. สิ่งแวดล้อม (Environment) มีทั้งปัจจัยทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ และทางเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งในสภาวะที่ไม่มีโรคนั้น ปัจจัยทั้งสามจะอยู่ในภาวะสมดุลกัน แต่เมื่อใดก็ตามที่ปัจจัยทั้งสามเกิดความไม่สมดุล ด้วยลักษณะหรือสาเหตุใดก็ตาม จะทำให้เกิดโรครึ้นในมนุษย์ได้

แนวคิดการป้องกันและควบคุมโรค มีความสัมพันธ์กันกับแนวคิดในการส่งเสริมสุขภาพ และการฟื้นฟูสภาพ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นไปตามธรรมชาติและระยะของการเกิดโรคในมนุษย์ โดยการป้องกันและควบคุมโรคมีความหมายที่ครอบคลุมกิจการต่างๆ ที่กระทำและมีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงเฉพาะโรคบางโรคหรือเพื่อปัจจัยที่มีผลช่วยลดความไวของการติดเชื้อตลอดจนการหยุดการลุกลามของโรคสำหรับกรณีที่เกิดโรคแล้ว และอาจหมายรวมถึงการฟื้นฟูสภาพ สำหรับกรณีที่มีการสูญเสียของอวัยวะจากการเกิดโรค ทั้งนี้สามารถแบ่งการป้องกันและควบคุมโรค และส่วนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการส่งเสริมสุขภาพ และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามระยะของการเกิดโรคออกเป็นระดับได้ดังนี้

1. การส่งเสริมสุขภาพให้มีความแข็งแรงสามารถต้านทานการเกิดโรคได้
2. การป้องกันโรคโดยการลดปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรค โดยการใช้การป้องกันเฉพาะอย่าง
3. การสกัดกั้นโรค และบูรณาการให้กลับเป็นปกติ ได้แก่ การวินิจฉัยให้เร็ว และทำการรักษาโดยทันที และการจำกัดหรือลดความไวสมรรถภาพ
4. การหยุดยั้งโรค และฟื้นฟูให้อวัยวะที่เสียหาย สามารถใช้งานได้ ได้แก่การฟื้นฟูสภาพ

แนวคิดสำคัญของระบบบริการแพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้านไทย แพทย์ทางเลือก

การแพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้านไทย และแพทย์ทางเลือกสามารถมีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพของคนไทยได้ เช่นเดียวกับแพทย์ตะวันตก โดยเฉพาะการดูแลแก้ไขปัญหาสุขภาพสำหรับกลุ่มประชากรผู้สูงอายุ โรคเรื้อรัง โรคที่เกิดจากภาวะความเสื่อมของระบบอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายตามอายุขัยที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาการแพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้านและแพทย์ทางเลือกในปัจจุบันคือการพลิกฟื้นนำเอาภูมิปัญญา องค์ความรู้ ให้กลับมามีบทบาทสำคัญในระบบสุขภาพของชาติร่วมกับการแพทย์แผนตะวันตก โดยมีการรวบรวม จักเก็บ ประเมิน และพัฒนาต่อยอดความรู้แพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้านไทยและแพทย์ทางเลือกที่มีหลักฐานพิสูจน์ยืนยันถึงประสิทธิผล ประสิทธิภาพ มีความปลอดภัยและมีความเหมาะสมในด้านราคา เพื่อนำเผยแพร่สู่สาธารณชน เป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนา

กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอแผนยุทธศาสตร์ชาติการพัฒนากุมิปัญญาไทย สุขภาพวิถีไทย พ.ศ. 2550- 2554 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ดังนี้

1. การสร้างและจัดการความรู้ ด้านการแพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้าน และแพทย์ทางเลือก

2. การพัฒนาระบบสุขภาพ และระบบบริการแพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้านไทย และแพทย์ทางเลือก
3. การพัฒนากำลังคนด้านการแพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้านไทย และแพทย์ทางเลือก
4. การพัฒนาทยาไทยและยาสมุนไพร
5. การคุ้มครองภูมิปัญญาไทยด้านการแพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้านไทย และแพทย์ทางเลือก

ความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ด้านสาธารณสุข

ทรัพยากรมนุษย์ด้านสาธารณสุขมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบสุขภาพ และระบบบริการสุขภาพเนื่องจากบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขเป็นผู้นำเอาความรู้ ความชำนาญ เทคโนโลยีการแพทย์ ตลอดจนทรัพยากรสุขภาพด้านต่างๆ ไปใช้ในการจัดให้เกิดการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่พึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการ นอกจากนี้ต้นทุนค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากรยังมีสัดส่วนที่สูงมากกว่าค่าใช้จ่ายทางด้านสุขภาพที่เป็นทรัพยากรสุขภาพอื่นๆ รวมกัน โคนต้นทุนค่าแรงมีสัดส่วนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายทางด้านสุขภาพทั้งหมด จึงต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ด้านสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการสร้างและจัดการความรู้ด้านสุขภาพ

ความรู้ สารสนเทศ และข้อมูลถือได้ว่าเป็นทรัพยากรสุขภาพที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาสุขภาพของประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพโดยที่ความรู้เป็นข้อมูลที่มีความหมาย ทำนาย หรือ อธิบายสถานการณ์ต่างๆ ได้ ความรู้จึงมีระดับคุณค่าที่สูงกว่าในแง่ของการนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นระบบสุขภาพและระบบบริการสุขภาพจะสามารถมีและประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วหรือไม่ นั้น จะต้องมีการสร้างและการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพเป็นเครื่องมือและมาตรการที่มีความสำคัญและสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาสุขภาพได้ ข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้หรือข่าวสารที่เกิดจากข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพยังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานทางสุขภาพ ตั้งแต่การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ทางสุขภาพการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพการปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพ การเคลื่อนไหวทางสุขภาพ และการตระหนักรู้ทางสุขภาพของประชาชน

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ

นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ หมายถึง นโยบายสาธารณะที่แสดงออกถึงความห่วงใยในเรื่องสุขภาพอย่างชัดเจน และพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลกระทบด้านสุขภาพ อันอาจเกิดจากนโยบายนั้นๆ เป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งของการส่งเสริมสุขภาพ ทั้งนี้ นโยบายสาธารณะและการใช้จ่ายทรัพยากรของรัฐบาลในทุกกระทรวง ทบวง กรม ล้วนมีผลอย่างมากต่อสภาพชีวิตความเป็นอยู่ และสุขภาพของประชาชน ทั้งในทางบวกและทางลบการพัฒนาสุขภาพให้ได้ผลจึงต้องคำนึงถึงผลกระทบของนโยบาย มาตรการ และแผนงาน โครงการสาขาต่างๆ ของรัฐบาล และแสวงหาแนวทางปรับเปลี่ยนทิศทางของนโยบายเหล่านี้ให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพมากที่สุด

ความสำคัญของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพได้ทวีความสำคัญมากเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปตามสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยมีขอบเขตของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพที่กว้างขวางทั้งในเรื่องอาหาร ยา เวชภัณฑ์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ บริการทางการแพทย์ และบริการทางด้านสุขภาพ ซึ่งล้วนแล้วเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต และมีผลต่อสุขภาพ

ความสำคัญของกฎหมายและการบังคับใช้เพื่อพัฒนาสุขภาพ

กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือทางการบริหาร และเป็นมาตรการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสุขภาพของประชาชน โดยเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสาธารณะที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อเป็น กรอบแนวทางการปฏิบัติ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกัน ได้ด้วยความปกติสุข กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสุขภาพอาจเป็นไปในลักษณะของการใช้อำนาจให้เกิดการกำหนดระบบ โครงสร้าง หน่วยงาน และเงื่อนไขที่ใช้ดำเนินการเพื่อการพัฒนาสุขภาพ การแก้ไขปัญหาสุขภาพ รวมทั้งใช้อำนาจให้เกิดการสร้างเงื่อนไขให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทางด้านสุขภาพ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กฎหมายในลักษณะนี้มักไม่มีบทลงโทษ หรืออาจกล่าวได้ว่า มีลักษณะเป็นกฎหมายมหาชน หรืออาจมีลักษณะของการกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทางและข้อปฏิบัติเพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพ กฎหมายลักษณะนี้ จะมีการกำหนดหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน

ที่มา : ชุติวิชา 54102 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

manasu